

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 6. januar 2022

J.nr. 2015-96-lmj

Indberetning nr. 1/2022

Vedtagelse af lagtingslov om rettigheder til homoseksuelle mødre medfører krise i koalitionen

Allerede under anden behandlingen af lagtingslov om homoseksuelle mødres ret til bl.a. barsel (frem-sat af oppositionen i Lagtinget) kom koalitionen under stort pres, da Annika Olsen, Fólkaflokkurin, sammen med Johan Dahl, Sambandsflokkurin, valgte at stemme for lovforslaget, som dermed gik videre til tredje behandlingen med stemmerne 17-16. Annika Olsen udtalte efterfølgende, at hun havde gjort alt, hvad hun kunne, for at finde en løsning internt i koalitionen, men det kunne ikke lade sig gøre. Da hun ikke ville blive ved med at stemme imod sin egen overbevisning, valgte hun at stemme for oppositionens forslag. Det følger af koalitionsaftalen, at koalitionen medlemmer ikke skal stemme for et oppositionsforslag, hvis der er uenighed i koalitionen, og blandt andet Jenis av Rana, Miðflokkurin, udtalte, at partiet ikke ville være en del af koalitionen, hvis aftalen blev brudt.

I forbindelse med tredje behandling af lovforslaget valgte landsstyremænd for fiskerianliggende Jacob Vestergaard og landsstyrekvind for sociale anliggende Elsebeth Mercedes Gunnleygdóttir (begge Fólkaflokkurin) at trække sig som landsstyremedlemmer, hvorefter de tog sæde i Lagtinget. Hermed fik de mulighed for at afgive deres stemme til lovforslaget, ligesom Annika Olsen mistede sit sæde i Lagtinget. Lagmand Bárður á Steig Nielsen, Sambandsflokkurin, udtalte i den forbindelse, at landsstyremedlemmerne ikke kunne vende tilbage til landsstyret, ligesom lagmanden fritstillede Sambandsflokkurins lagtingsmedlemmer ved afstemningen. Inden lagtingsmødet gik i gang bad Heðin Zachariassen, Fólkaflokkurin, om orlov fra Lagtinget i en uge, hvorved Annika Olsen igen kunne tage sæde i Lagtinget. Lovforslaget blev vedtaget med 17 stemmer for, 13 imod og én blank.

De tre koalitionspartier holdt efter jul møder om situationen, hvor de blev enige om at fortsætte koalitionssamarbejdet. Johan Dahl meddelte efterfølgende, at han fremover ikke er en del af koalitionen, da han ikke kan støtte en koalition med deltagelse af Miðflokkurin. Johan Dahl er dog fortsat medlem af Sambandsflokkurin og vil stemme for partiets politik. Koalitionen har nu alene 16 af Lagtingets 33 medlemmer bag sig. Lagmanden oplyste, at Johan Dahl har været loyal over for koalitionen og forventes at støtte koalitionen i mange af sagerne. Jenis av Rana har senere udtalt, at han forventer, at der fremover ikke vedtages flere ”etiske sager” i Lagtinget i modstrid med koalitionsaftalen.

Sent i går aftes oplyste Fólkaflokkurin i en pressemeddelelse, at de har indstillet Árna Skaale (55 år gammel og bosiddende i Klaksvík) som landsstyremedlem for fiskerianliggende. Árna Skaale kommer fra et job som direktør i virksomheden Looknorth. Sólvit Nolsø (36 år og bosiddende i Tórshavn) indstilles som landsstyremedlem for sociale anliggende. Sólvit Nolsø arbejder som partisekretær for Fólkaflokkurin. Begge de nye landsstyremedlemmer er således fundet uden for lagtingsgruppen, hvilket betyder, at Annika Olsen og Brandur Sandoy mister deres pladser i Lagtinget.

I forbindelse med koalitions krisen kom det endvidere frem, at der ikke er enighed i Lagtingets udlandsudvalg om, hvorvidt man skal sige ja til opstilling af en luftrumsradar, ligesom en fremlagt trafikpakke skaber stor uenighed internt i både Sambands- og Fólkaflokkurin.

Lagmandens nytårstale

Nytårsaften holdt lagmand Bárður á Steig Nielsen sin tredje nytårstale, som han indledte med ordene: ”Når vi ser et barns ansigt, tænker vi på fremtiden. Vi tænker på barnets drømme om, hvad det kan blive, og hvad det kan opnå” – ord som stammer fra den netop afdøde Desmond Tutu. Lagmandens tale, hvis oversættelse fremsendes med næste Indberetning, var bygget op om tre emner, som lagmanden mener, at

alle det kommende år bør huske på: Demokrati – Natur og miljø – og Tilflyttere. Talen havde ikke konkrete politiske budskaber, men var henvendt til det samlede færøske folk. En tale som skal få den færøske befolkning til at tænke på, hvad demokratiet betyder, hvordan man behandler naturen, og ikke mindst hvordan man behandler de ca. 2.300 tilflyttere fra ikke nordiske lande, som er bosat på Færøerne.

Antallet af daglige COVID-19 smittede sætter ny rekord

Omikron-varianten er nu den mest dominerende COVID-variant på Færøerne, hvor man har oplevet en voldsom stigning i antallet af smittede. Den 5. januar 2022 blev der registreret 209 nye smittede, og antallet af aktiv smittede steg til 1.307. Positivprocenten udgjorde samme døgn 8,81. I alt er to personer indlagt og 15 personer er registreret døde med COVID-19. På nuværende tidspunkt har 92,6 pct. af befolkningen over 12 år modtaget første stik, 90,6 pct. anden stik og 37,4 pct. tredje stik. Fra 20. december 2021 blev test ved indrejse til Færøerne genindført, ligesom indrejsende anbefales at gå i hjemmeisolation, indtil negativ anden dags test foreligger. Endvidere anbefaler landsstyret, at barer og restauranter lukker kl. 23, ligesom maks. 100 personer med coronapas bør samles og 20 personer uden coronapas. Folkeskoler og fritidsskoler er åbnet uden restriktioner efter juleferien.

Færøernes Økonomiske Råd giver den vedtagne finanslov for 2022 dumpekarakter

Finanslovsforslag for 2022, som er nærmere beskrevet i Indberetning 13/2021, blev vedtaget den 17. december 2021. Den vedtagne finanslov udviser et overskud på 36 mio. kr. i 2022. I følge formanden for Lagtingets finansudvalg giver et kommende lovforslag om at forhøje afgifter på benzin og diesel samt at forhøje vejskatten i alt 24 mio. kr. ekstra. Det Færøske Økonomiske Råd giver finansloven "dumpekarakter", da finansloven reelt indeholder et underskud. Overskuddet fremkommer, fordi landsstyret i den vedtagne finanslov har indregnet indtægter på 86 mio. kr. fra salg af aktier i rederiet Smyril Line og i investeringsselskabet Tjaldur.

30 mio. kr. på den danske finanslov til multihal på Færøerne møder kritik

De to færøske Folketingsmedlemmer Sjúrdur Skaale og Edmund Joensen, har under finanslovsforhandlingerne i Danmark indgået aftale med regeringen om, at der de kommende år afsættes 30 mio. kr. på finansloven til en ny multihal i Tórshavn. Støtten er betinget af, at der også afsættes penge til projektet på den færøske finanslov. Flere medlemmer af Lagtingets finansudvalg, der både repræsenterer koalitionen og oppositionen, har kritiseret aftalen, da de mener, at den danske regering, ved at gøre støtten betinget af støtte på den færøske finanslov, er med til at påvirke prioriteringerne i den færøske finanslov. Sjúrdur Skaale har påpeget, at støtten fra den danske regering, som udgør 1/8 af den samlede budgettering, vil medføre, at det bliver nemmere at få den samlede finansiering på plads. Han påpeger endvidere, at da der er tale om et engangsbeløb, og ikke om tilskud til drift af hallen, vil støtten ikke medføre større afhængighed af Danmark, som nogle ellers har påpeget. Landsstyret har ikke udtalt sig i sagen. I den netop vedtagne færøske finanslov blev der afsat 5 mio. kr. til projektet.

Ny lov begrænser udlændinges mulighed for at købe fast ejendom

Ny lagtingslov om køb af fast ejendom fastsætter, at man som udlændinge kun med godkendelse fra landsstyret kan købe fast ejendom, med mindre man i forvejen bor på Færøerne eller tidligere har boet på Færøerne i 5 år. Personer, som har boet sammenlagt 5 år i andre dele af rigsfællesskabet og har dansk statsborgerskab, kan erhverve fast ejendom på Færøerne uden særskilt tilladelse. Selskaber, som har hovedsæde på Færøerne, har ligeledes mulighed for at købe fast ejendom uden godkendelse.

Den to-stjernede Michelin restaurant KOKS flytter midlertidig til Grønland

Den berømte restaurant KOKS lukker på Færøerne og flytter, indtil videre, til Ilimanaq i Grønland. Direktør Johannes Jensen oplyser, at man håber på, at KOKS kan vende tilbage til Færøerne i 2024, men det kræver, at KOKS af Tórshavns Kommune og landsmyndighederne får byggetilladelse til at bygge nye lokaler. De nuværende lokaler er for små. Direktøren oplyser, at KOKS i januar 2020 har sendt en ansøgning om byggetilladelse til Tórshavns kommune, men man afventer fortsat at få det nødvendige svar.

Med venlig hilsen

Lene Moyell Johansen